

1 Co oznacza wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych?

Egzekucja oznacza przymusowe wykonanie orzeczeń sądu i innych tytułów egzekucyjnych: papierów dłużnych, dokumentów urzędowych (*atti publici*) i poświadczonych dokumentów prywatnych służących określonym celom. Na tym etapie, który nadal ma charakter postępowania sądowego, istnieje możliwość interwencji organów ochrony porządku publicznego, jeżeli dłużnik nie wypełni swoich zobowiązań dobrowolnie.

2 Jakie organy są właściwe w zakresie wykonywania orzeczeń?

Postępowanie egzekucyjne prowadzą sądy powszechne. Wniosek o odmowę wykonania, o którym mowa w art. 47 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 (rozporządzenie Bruksela I (wersja przekształcona)), również należy złożyć do sądu powszechnego.

3 Jakie warunki muszą być spełnione, aby można było wydać tytuł wykonawczy?

Koniecznym i wystarczającym warunkiem wszczęcia egzekucji jest posiadanie tytułu egzekucyjnego. Typowe tytuły egzekucyjne są przewidziane w art. 474 kodeksu postępowania cywilnego i dzielą się na dwa rodzaje: tytuły sądowe i pozasądowe. Do tytułów sądowych należą wyroki, akty i postanowienia wydane przez sąd w trakcie postępowania sądowego lub po jego zakończeniu. Do tytułów pozasądowych należą papiery dłużne, dokumenty urzędowe i poświadczane dokumenty prywatne sporządzone samodzielnie przez strony.

3.1 Postępowanie

Egzekucję wszczyna się w momencie doręczenia dłużnikowi tytułu egzekucyjnego, który musi być opatrzony klauzulą wykonalności zgodnie z art. 475 kodeksu postępowania cywilnego, oraz nakazu wykonania (*precetto*), który zawiera nakaz spełnienia przez dłużnika obowiązków określonych w tytule w terminie wynoszącym co najmniej 10 dni oraz pouczenie, że niezastosowanie się do tego nakazu będzie skutkowało przymusową egzekucją zgodnie z art. 480 kodeksu postępowania cywilnego. Art. 480 akapit trzeci stanowi, że miejsce zamieszkania wierzyciela wskazane w nakazie wykonania musi znajdować się w gminie, w której mieści się sąd właściwy ds. egzekucji. Jeżeli miejsce zamieszkania nie zostanie wskazane, zażalenia na nakaz wnosi się do sądu właściwego dla miejsca doręczenia nakazu, a powiadomienia są doręczane wierzycielowi do sekretariatu tego samego sądu. Po dopełnieniu powyższych formalności można rozpocząć proces egzekucji. Pierwszym etapem jest zajęcie przez komornika sądowego, który musi najpierw okazać wymagane wymienione powyżej dokumenty. Zajęcie musi nastąpić w terminie 90 dni od daty doręczenia nakazu wykonania, ale nie wcześniej niż po upływie terminu określonego w tym nakazie. Jeżeli zajęcie nie zostanie dokonane w przewidzianym terminie, nakaz wykonania wygaśnie (art. 481). Na tym etapie obowiązuje przymus adwokacki.

Zajęcie ustaje, jeżeli w ciągu 45 dni od jego dokonania nie zostanie złożony wniosek o cesję lub sprzedaż.

Celem egzekucji jest zapewnienie przymusowego wykonania niewypełnionych obowiązków przy zaangażowaniu organów ochrony porządku publicznego. Egzekucję można prowadzić zarówno w przypadku zobowiązań finansowych i obowiązku wydania ruchomości lub nieruchomości, jak i „niezamiennych” zobowiązań do działania.

3.2 Główne warunki

Koniecznym i wystarczającym warunkiem wszczęcia egzekucji jest posiadanie tytułu egzekucyjnego wskazującego prawo, które jest „pewne, dotyczy określonej kwoty i jest wymagalne” (*certo, liquido ed esigibile*) (art. 474). Stopień „pewności” jest różny w zależności od tytułu egzekucyjnego: z oczywistych względów stopień pewności jest wyższy w przypadku orzeczenia sądu pierwszej instancji (tymczasowo wykonalnego) niż w przypadku papieru dłużnego lub dokumentów urzędowych lub poświadczonych dokumentów prywatnych.

4 Przedmiot i charakter środków egzekucyjnych

W toku postępowania sąd przeprowadzający egzekucję stosuje różnego rodzaju środki, zazwyczaj w postaci postanowień (*ordinanze*). Obejmują one zarówno środki konieczne do określenia zasad prawidłowego przeprowadzenia postępowania, jak i środki służące osiągnięciu konkretnego celu, na przykład zarządzenie (*decreto*) przyznające zajęty składnik majątku osobie, która kupiła go na licytacji lub która zaoferowała najwyższą cenę.

4.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać egzekucji?

Egzekucję można przeprowadzić z: a) ruchomości, b) nieruchomości, c) wierzytelności i ruchomości dłużnika znajdujących się u osób trzecich, d) udziałów /akcji w spółkach.

Obowiązki wydania ruchomości i nieruchomości oraz zamienne obowiązki działania i zaniechania również mogą podlegać egzekucji.

4.2 Jakie skutki mają środki egzekucyjne?

W przypadku roszczeń pieniężnych pierwszym etapem egzekucji jest zajęcie, co oznacza, że zajęte środki pieniężne są niedostępne dla dłużnika, wobec którego zastosowano nakaz wykonania. Wszelkie rozporządzenia takimi środkami pieniężnymi będą zatem nieważne i nie mogą zostać wykorzystane w celu zapobieżenia egzekucji.

4.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Są to środki egzekucyjne służące zaspokojeniu zgłoszonych roszczeń, w związku z czym nie można ich wykorzystywać jako dowodów na potrzeby czynności wyjaśniających.

5 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

System prawny przewiduje możliwość zaskarżenia postanowień i wyroków związanych z postępowaniem egzekucyjnym przez dłużnika (lub osoby trzecie, w odniesieniu do których przeprowadzono egzekucję). Istnieją dwa różne rodzaje środków zaskarżenia:

– zażalenie na egzekucję (*opposizione all'esecuzione*) (art. 615 i 616 kodeksu postępowania cywilnego), w tym przypadku kwestionuje się prawo do przeprowadzenia egzekucji (lub istnienie prawa wierzyciela do przeprowadzenia egzekucji);

– sprzeciw od tytułu egzekucyjnego (*opposizione agli atti esecutivi*) (art. 617 i 618 kodeksu postępowania cywilnego), w tym przypadku podnosi się zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego (tj. kwestionuje się zgodność z prawem dokumentów wykorzystywanych w postępowaniu egzekucyjnym).

Zażalenie na egzekucję lub sprzeciw od tytułu egzekucyjnego, wniesione przed rozpoczęciem przymusowej egzekucji, definiuje się jako zażalenia na nakaz wykonania (*precetto*), gdyż odnoszą się one do pisma, w którym z wyprzedzeniem powiadamia się o egzekucji: zażalenie na nakaz wykonania wnosi się do sądu właściwego rzeczowo lub miejscowo zgodnie z przepisami ogólnymi kodeksu.

Jeżeli egzekucję już rozpoczęto lub doręczono już nakaz zajęcia, zażalenie na egzekucję lub sprzeciw od tytułu egzekucyjnego wnosi się w drodze szczególnego środka zaskarżenia do sądu prowadzącego postępowanie egzekucyjne.

Osoby trzecie, które utrzymują, że mają prawo rzeczowe do zajętego majątku, mogą odwołać się do sądu prowadzącego postępowanie egzekucyjne do czasu sprzedaży lub cesji tego majątku.

Kwestię tę regulują przepisy art. 615, 616, 617, 618 i 619 kodeksu postępowania cywilnego.

6 Czy istnieją ograniczenia dotyczące wykonywania orzeczeń, w szczególności odnoszące się do ochrony dłużnika lub terminów?

Oprócz składników majątku określonych w przepisach szczególnych jako wyłączone z zajęcia zajęcia nie podlegają:

- 1) przedmioty i elementy kultu religijnego wykorzystywane w praktykach religijnych;
- 2) obrączki ślubne, odzież, pościel używana w gospodarstwie domowym, łóżka, stoły i krzesła w jadalni, szafy, komody, chłodziarki, kuchenki i piekarniki, zarówno gazowe, jak i elektryczne, pralki, artykuły gospodarstwa domowego i sprzęty kuchenne oraz meble służące do ich przechowywania, wystarczające do zaspokojenia potrzeb dłużnika i członków jego gospodarstwa domowego; nie dotyczy to jednak mebli o dużej wartości (z wyjątkiem łóżek), w tym cennych antyków i przedmiotów o potwierdzonej wartości artystycznej;
- 3) żywność i paliwo niezbędne do utrzymania dłużnika i pozostałych osób, o których mowa w poprzednim punkcie, przez jeden miesiąc.

Meble (z wyjątkiem łóżek) o dużej wartości (w tym cenne antyki i przedmioty o potwierdzonej wartości artystycznej) są również wyłączone.

Nie można zająć broni ani innych przedmiotów, których dłużnik potrzebuje w celu pełnienia służby publicznej, odznaczeń, korespondencji, rejestrów i ogólnie dokumentów rodzinnych, jak również rękopisów, z wyjątkiem przypadków, w których stanowią one element kolekcji.

Prawo stanowi również, że zajęcia nie podlegają między innymi: majątek państwowy, aktywa niezbywalne należące do Skarbu Państwa lub innego podmiotu publicznego, majątek objęty małżeńskim ustrojem majątkowym, majątek instytucji kościelnych i budynki kultu religijnego.

Egzekucji nie można skutecznie przeprowadzić, jeżeli upłynął termin przedawnienia roszczenia. Terminy przedawnienia zależą od dochodzonego prawa. Należy jednak zauważyć, że w niektórych przypadkach przepisy ustanawiają inny termin przedawnienia w zależności od rodzaju dokumentu stanowiącego dowód istnienia roszczenia, które stanowi podstawę egzekucji. Na przykład termin przedawnienia roszczenia stwierdzonego w wyroku sądu wynosi 10 lat, mimo że dla tego rodzaju roszczenia prawo przewiduje zasadniczo krótszy termin przedawnienia.

Niedawno wprowadzono zmiany w prawie, zgodnie z którymi sąd właściwy dla miejsca pobytu stałego lub czasowego, zamieszkania lub siedziby dłużnika może, na wniosek wierzyciela, zezwolić na zajęcie majątku z wykorzystaniem metod elektronicznych (art. 492a kodeksu postępowania cywilnego,

zmienionego [dekretem z mocą ustawy nr 83 z dnia 27 czerwca 2015 r.](#) (wersja przekształcona, zmieniony [ustawą nr 132 z dnia 6 sierpnia 2015 r.](#)));

wprowadzono również formy płatności ratalnej w przypadku egzekucji z ruchomości w ramach zamiany środków w postaci zajęcia majątku (*conversione del pignoramento*).

Powiązane załączniki

[Kodeks postępowania cywilnego \(474–482\)](#) (64 Kb)

Ostatnia aktualizacja: 25/02/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.